

LA SALUT

De Sant Feliu de Pallerols al Santuari de la Salut pel Coll d'Úria

Distància	12,4 km
Desnivell acumulat	598 m
Nivell de dificultat	fàcil
Data	30 de setembre de 2016
Cartografia	Ed. Alpina. Garrotxa. Zona Volcànica (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=14952963

Fàcil circular a la vall d'Hostoles, a la zona volcànica de la Garrotxa, que transcorre la major part per l'extrem oriental del PEIN Guillerries i Collsacabra. Variada i entretinguda, visitarem la riera, molins, fonts, un estany, un arbre monumental i el santuari tot creuant fagedes, castanyedes i prats de pastura.

Llevat del tram carener l'itinerari és molt ombrívol, el que ens permet realitzar-lo en qualsevol època de l'any.

Els camins són fressats i fàcils de fer. Per la pujada seguirem bàsicament l'itinerari 28 dels que tenen editats l'ajuntament i el parc natural ([pàgina web](#) i [plànol d'itineraris](#)), desviant-nos-en un curt tram pel 23, per visitar la Font Grossa i la castanyeda de Sant Miquel. Pel retorn utilitzarem l'itinerari 20.

Tot i que hi concorren molts altres camins, no tots representats al mapa, resultaria farragós identificar-los exhaustivament i endebades atesa la bona senyalització. Ens limitarem a ressenyar aquells que poden merèixer interès excursionista. Val a dir que d'aquests camins, si bé no els coneixem de primera mà, n'hem localitzat informació prou fiable.

Trobarem rètols indicadors a la majoria de les cruïlles i senyals grocs de continuïtat.

Accés

A Sant Feliu anem a creuar el riu pel costat de l'Estació (oficina de turisme) i el carrer del Riu Brugent. Circumval·lem els Arbres d'en Casals pujant fins a la Carretera de la Fàbrega on podem aparcar.

Carretera de la Fàbrega (477m)

Comencem a caminar (NW). Aviat travessem el torrent Saverneda que, fent honor al seu nom, és vorejat de verns. Atenyem la Creu de la Fàbrega on la llegenda diu que els santfeliuencs guanyaren la batalla als moros, feta que es representa per la Festa Major en el ball dels Cavallets, Gegants i la Mulassa.

Amb la gran pagesia de la Fàbrega davant nostre, trobem els primers indicadors al Santuari de la Salut pel Coll d'Úria (itinerari 28).

Pel bell mig de de les fileres de xiprers i, pel costat del mas, atenyem la font de la Fàbrega, a mà esquerra. Poc més enllà creuen la riera homònima per un pontarró. A l'altre marge anem a la dreta.

Molí de Can Campaneta (503m)

Des de l'edat mitjana a Sant Feliu de Pallerols van funcionar-hi diversos molins fariners i drapers al costat del riu Brugent i de la riera de Sant Iscle. Però és aquí al veïnat de la Fàbrega i la seva riera on van establir-s'hi la majoria.

Anem a l'esquerra (rètol indicador i senyals grocs). Deixem a l'esquerra l'accés al Molí Nou, on hi ha una font, i prenem un antic camí carreter, deteriorat i pedregós que puja al mas Rebrugent. El deixem aviat, i amb ell els senyals grocs, per baixar a mà esquerra a retrobar la riera de la Fàbrega (1) a l'alçada del molí de can Mates. Unes passeres ens ajuden a creuar la riera. A l'altre marge trobem les ruïnes del molí de can Saderra.

Continuem pel marge dret, entremig d'una clotada ombrívola, d'esponerosa vegetació, on la riera hi fa alguns salts i tolls ben bonics, fins a la surgència de la Font Grossa.

Torrent amunt l'aigua corre soterrada i solament aflora en època de pluges. Part del cabal es canalitza per abastir el poble.

Després de superar una graonada, ajudats per un tram esglaonat, atenyem la mina.

- (1) Segons altres fonts (com al mapa de l'Alpina) rep el nom de clot o torrent de Rebrugent.

Mina de la Font Grossa (650m)

Podem escoltar la remor de l'aigua escolant-se pel seu interior.

És també una cruïlla de camins i hi ha un rètol indicador. Per l'esquerra surt el camí del Bac de la Fàbrega que, pels antics masos de la Rovirola i el Ballac (o Vallac), mena al cingle de Rocalba tot creuant el camí de Sant Feliu a la Salut. Ben aviat aquest camí es bifurca i, per la dreta, en surt un viarany mig perdut que creua la carretera i mena directament a la Salut.

Nosaltres però anem a la dreta creuant la llera. En un planell hi ha la castanyeda de Sant Miquel amb un exemplar centenari (1).

Davallem ara pel marge esquerre fins a sortir a la pista de Rebrugent que seguim per la mateixa mà fins al coll.

- (1) Rep aquest nom perquè donava el fruit als voltants del dia d'aquest sant, a finals de setembre.

Coll d'Úria (675m)

És termenal entre Sant Feliu i la Vall d'en Bas. Hi passa la carretera C-153 de Sant Esteve a Vic pel coll de Condreu, i un parell de camins a Sant Esteve i els Hostalets d'en Bas. Hi ha rètols indicadors.

Creuem la carretera. A l'altre marge prenem al camí de la dreta. Pel de l'esquerra faríem drecera per la Feixassa i Roca-roja.

Guanyem alçada (E) entremig de la Castanyeda del Carbonell. Virem 90° (S) i sortim sobre Pla de Gratallops. A la bifurcació (indicada) anem a mà dreta. En tot aquest tram el camí és molt aixaragallat.

Camí del Rei (846m)

Per la dreta atenyem el Camí del Rei (o de Trafa, de Tarafa i també de Tràfec, segons quina font es consulti). Aquest antic camí, que puja de la Vall d'en Bas pel marge dret del Clot o Torrent de la Teuleria, fou construït per explotar la fusta del Vescomtat de Bas. Poc abans de la bifurcació, s'ajunta amb el que prové de la Pixanera dels Matxos, al Camí Ral d'Olot a Vic.

Per l'esquerra continua la pista per la que veníem que, revoltant per sol ixent la Serra del Bruc, ens menaria a l'Estany del Coll.

Seguint el Camí del Rei, continuem recte (S) i anem a creuar el Clot de la Teuleria per la Bauma dels Murrís. Després d'unes marrades per salvar el pendent, atenyem la carena de la Serra del Bruc.

Serra del Bruc (1000m)

En sortir a la carena, passem de l'obaga al solell, del bosc als prats. Prenem una pista a mà dreta (rètol indicador).

A la següent bifurcació anem a l'esquerra (E) deixant el ramal que s'atansa als masos del Torrent i del Coll. Les Roques Estretes delimiten els termes de Sant Feliu de Pallerols i de Rupit i Pruit.

Seguim la pista vers sol ixent pel Serrat de l'Estany, envoltats de prats de pastura.

Estany del Coll (1020m)

Antigament era el punt d'aigua més important pel bestiar dels masos de la contrada, però s'havia anat enrubinant fins que es va restaurar.

Continuem vers sol ixent fins al Collet de l'Arç, el punt més alt de l'itinerari. Termenal entre el municipis de Rupit i Pruit, Susqueda, les Planes d'Hostoles i Sant

Feliu de Pallerols. Hi arriben també els camins de la Salut i el del Coll de Condreu per les roques encantades.

Anem a l'esquerra. Entre llaçades comencem a perdre alçària i ben aviat atenyem el santuari.

Santuari de la Salut (1028m)

Santuari marià del segle XVII, erigit al costat d'una font de propietats curatives. El temple actual, d'estil neoclàssic data de 1862. Des de la terrassa de l'hostatgeria annexa, on hi ha una taula d'orientació, es pot albirar tota la Vall d'Hostoles i es gaudeix d'una bona panoràmica: el Canigó, l'Alta Garrotxa i les serres del Corb, de Finestres i de Rocacorba.

Davallem per la frondosa costa de la Salut, per camí còmode d'amples llaçades, seguint l'itinerari 20. Just abans de travessar la carretera hi ha la font del Vern. A partir d'aquí el camí és més costerut.

A mà esquerra trobem una bifurcació indicada a la font Grossa i el coll d'Úria (1). Poc més avall, passada la font de Ram Berga, que ens queda a la dreta, surt també a mà esquerra el camí que pel Ballac (o Vallac) i la Rovirola mena al mateix lloc (1). Encara més avall, a l'alçada del Turó de l'Omverd, trobem a mà dreta el camí a la font de Rocalba, indicat amb un rètol.

Fem marrada girant a mà dreta a l'alçada del dipòsit d'aigua de l'Omverd, tot i que podem fer drecera (2). Més avall deixem a mà dreta el camí dels Estadats que mena al coll de Condreu i els volcans de Sant Marc i Puig Roig. Tot seguit per l'esquerra prenem el carrer de la Terrablanca i, creuant el torrent de l'Omverd que passa soterrat, retornem al punt d'inici.

(1) Sense haver-ho pogut constatar, creiem que aquests dos camins s'ajunten.

(2) Continuant per la pista i passant per la casa de l'Omverd.